

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 sierpnia 2021r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Joanna Andrzejak-Kruk

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2021r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółka z o.o. z siedzibą w K.

przeciwko W. G.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Obornikach

z dnia 20 stycznia 2021r.,

sygn. akt I.C.1498/18

1) oddala apelację,

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 900,-zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

/-/ Joanna Andrzejak-Kruk

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym 12.10.2018r. powód (...) Spółka z o.o. z siedzibą w K. wystąpił o zasądzenie od pozwanego W. G. kwoty 6.367,19zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 24.05.2018r. do dnia zapłaty i kosztami postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód podniósł, że 16.04.2018r. za pośrednictwem mobilnej aplikacji zawarł z pozwanym umowę najmu samochodu osobowego R. (...), a po zakończeniu najmu stwierdził uszkodzenie zawieszenia pojazdu, którego naprawa kosztowała 4.716,44zł. Pozwany prowadził pojazd w stanie nietrzeźwości i przekraczając dopuszczalną prędkość powyżej 30 km/h, a zatem zgodnie z pkt 58 lit. b i c „(...) usług (...)” jest zobowiązany do pokrycia szkody wynikłej z użytkowania pojazdu niezgodnie z regulaminem i na podstawie cennika opłat dodatkowych został obciążony kosztem przywrócenia pojazdu do stanu poprzedniego powiększonym o 35% (co daje łącznie 6.367,19zł). Powód wystawił fakturę i wezwał pozwanego do dobrowolnego spełnienia świadczenia, z tym że pozwany nie zapłacił.

W dniu 9.11.2018r. został wydany przeciwko pozwanemu nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym uwzględniono żądanie pozwu.

Pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda kosztów procesu. Pozwany przyznał, że prowadził wynajęty pojazd pod wpływem alkoholu, zaprzeczył natomiast, aby poruszał się nim nieprawidłowo i doprowadził do jego uszkodzenia, zaś w świetle pkt 58 Regulaminu sam fakt nietrzeźwości nie uzasadnia obciążenia pozwanego kosztami naprawy.

Wyrokiem z dnia 20.01.2021r., sygn. akt I.C. 1498/18 Sąd Rejonowy w Obornikach: 1) oddalił powództwo, 2) kosztami postępowania obciążył powoda, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Apelację od wyroku złożył powód, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1) naruszenie przepisów postępowania, tj.:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej analizy materiału dowodowego i niezgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego uznanie, że z dowodów w postaci Regulaminu wypożyczalni, zapisu trasy (...), raportu telemetrycznego, raportu odczytów, faktury VAT nr (...), kosztorysu naprawy, a także zeznań świadków K. B. i M. J., nie wynika, że do uszkodzenia pojazdu w zakresie opisanym w pozwie doszło w czasie wynajmu pozwanego w sytuacji, gdy fakt wydania pozwanemu pojazdu bez uszkodzeń był okolicznością bezsporną, co powinno prowadzić do jednoznacznego wniosku, że uszkodzenia ujawnione po zakończeniu najmu przez pozwanego musiały powstać w czasie jego realizacji przez pozwanego;

b) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwą ocenę materiału dowodowego i niezgodną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę stanu faktycznego w zakresie ustalenia prowadzenia przez pozwanego pojazdu w stanie nietrzeźwości przy znacznie przekroczonej prędkości w odniesieniu do punktu 29 Regulaminu wypożyczalni, który obliguje do dokonania oceny stanu technicznego pojazdu i ewentualnego odstąpienia od dalszego wynajmu w przypadku zauważenia jakichkolwiek nieprawidłowości, co konstatując z faktem rozpoczęcia i kontynuowania przejazdu przez pozwanego powinno prowadzić do jednoznacznego wniosku, że pojazd został wydany pozwanemu bez żadnych uszkodzeń, a tym samym do uszkodzenia przedmiotu najmu mogło dojść wyłącznie podczas najmu realizowanego przez pozwanego;

c) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej analizy materiału dowodowego i niezgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego w odniesieniu do oceny wniosków zawartych w opinii biegłego w zakresie, jakim zostało wskazane, że uszkodzenie osi pojazdu powstaje w wyniku mechanicznego uszkodzenia i jednocześnie takie uszkodzenie nie powstaje w wyniku zużycia się części, co powinno prowadzić do jednoznacznego wniosku, że do uszkodzenia przedmiotu najmu doszło w czasie wynajmu pozwanego, co wyklucza wskazaną jaką jedną z możliwych ewentualność uszkodzenia pojazdu przed rozpoczęciem najmu przez pozwanego;

d) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwą ocenę materiału dowodowego i niezgodną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę stanu faktycznego w zakresie wyjaśnień pozwanego, który wskazał, że w czasie wynajmu, prowadząc pojazd w stanie nietrzeźwości, zauważył problemy z prowadzeniem pojazdu, co potwierdza wersję powoda, że po zakończeniu najmu przez pozwanego pracownicy powoda również zauważyli problemy ze zbieżnością i przekazali pojazd bezpośrednio do serwisu, a tym samym jednoznacznie wskazuje na wersję o dokonaniu uszkodzenia pojazdu w czasie jego uszkodzenia przez pozwanego;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 675 § 1 k.c. w zw. z art. 675 § 3 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że okoliczność wykazania zwrotu przedmiotu najmu w stanie niepogorszonym spoczywa na powodzie, a nie pozwanym, w sytuacji, gdy ze wskazanych przepisów wynika wprost, że skutki prawne związane z okolicznością wykazania zwrotu pojazdu w stanie nieuszkodzonym wywodzi wyłącznie pozwany,

b) art. 675 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że dyspozycja tego przepisu obliguje do dążenia w zakresie wykazania prawdy materialnej odnoszącej się do ustalenia okoliczności i przyczyn uszkodzenia pojazdu w czasie używania pojazdu przez pozwanego, a także dokładnego miejsca, w sytuacji, gdy ustalenie już samego faktu wydania pojazdu w stanie dobrym i jego zwrot w stanie pogorszonym, wyczerpuje tę normą prawną i statuuje odpowiedzialność pozwanego za szkodę wyrządzoną powodowi.

W oparciu o te zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu w obu instancjach według norm przepisanych.

Pozwany domagał się oddalenia apelacji oraz zasądzenia od powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy nie przeprowadzał postępowania dowodowego, a zatem niniejsze uzasadnienie zawiera jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (art. 505¹³ § 2 k.p.c.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie wskazał podstawy prawnej, w oparciu o którą rozpoznawał roszczenie powoda, natomiast w świetle twierdzeń pozwu nie budzi wątpliwości, że powód dochodził naprawienia szkody w oparciu o art. 471 k.c., powołując się dodatkowo na postanowienia „(...) usług (...)” (art. 384 k.c.), przewidujące – w przypadku, gdy naprawa pojazdu objęta jest odpowiedzialnością klienta – pobranie od niego opłaty równej kosztom naprawy powiększonym o 35%, co odpowiada konstrukcji kary umownej w rozumieniu art. 483 k.c. W świetle art. 471 k.c. przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej dłużnika są: niewykonanie lub nienależyte wykonanie jego zobowiązania, szkoda (art. 361 § 2 k.c.) oraz tzw. adekwatny związek przyczynowy pomiędzy działaniem lub zaniechaniem dłużnika a szkodą (art. 361 § 1 k.c.).

Zgodnie z art. 232 zd. 1 k.p.c. i art. 6 k.c., obowiązek i ciężar udowodnienia faktów składających się na przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego spoczywał na powodzie. Zarzut naruszenia art. 6 k.c. powiązany w apelacji z art. 675 § 1 i 3 k.c., z tym że przepis ten, regulujący obowiązki najemcy po zakończeniu najmu, nie był bezpośrednio źródłem roszczenia powoda i nie rzutował na rozkład ciężaru dowodu w sprawie. Roszczenie to powód opierał na twierdzeniu, że pozwany nienależycie wykonał umowę najmu krótkoterminowego pojazdu, gdyż w trakcie korzystania z niego doprowadził do uszkodzenia zawieszania, a więc wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 675 § 1 k.c. zwrócił wynajmującemu rzecz w stanie pogorszony, czemu pozwany jednak zaprzeczył już w sprzeciwie od nakazu zapłaty i stanowisko to konsekwentnie podtrzymywał w całym toku postępowania, również w instancji odwoławczej. Fakt ten, kluczowy dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), był zatem sporny i wymagał udowodnienia (arg. z art. 228-230 k.p.c.) przez powoda. Na korzyść powoda przemawiało oczywiście domniemanie wynikające z art. 675 § 3 k.c., który stanowi, że domniemywa się, że rzecz była wydana najemcy w stanie dobrym i przydatnym do umówionego użytku. Pozwany podjął jednak inicjatywę dowodową zmierzającą do podważenia tego domniemania, a zatem Sąd Rejonowy dysponował materiałem pozwalającym na ocenę, czy domniemanie prawne winno znaleźć zastosowanie. Nie było oczywiście konieczne ustalenie – do czego powód nawiązał w apelacji w ramach zarzutu naruszenia art. 675 § 1 k.c. – gdzie i kiedy dokładnie uszkodzono przedmiotowy pojazd, natomiast obowiązkiem powoda było wykazanie, że doszło do tego w czasie, gdy był on w posiadaniu pozwanego na podstawie zawartej przez strony umowy najmu.

Wypada zwrócić uwagę, że pierwotnie powództwo wyraźnie oparto na treści pkt 58 lit. b i c „(...) usług (...)”, który odnosi się do odpowiedzialności użytkownika za uszkodzenie pojazdu w sytuacji, gdy doszło do niego podczas prowadzenia pojazdu przez użytkownika m.in. w stanie po spożyciu alkoholu (lit. b) albo w razie przekroczenia dopuszczalnej prędkości o co najmniej 30 km/h lub dopuszczenia się innego rażącego naruszenia przepisów ruchu drogowego (lit. c). Pkt 58 Regulaminu, na który powołano się w pozwie, dotyczy jednak wyłącznie odpowiedzialności użytkownika za uszkodzenie lub zniszczenie pojazdu na skutek wypadku lub kolizji, a powód nie twierdził nawet, że w trakcie wynajmowania przedmiotowego pojazdu pozwany spowodował kolizję lub wypadek.

Dopiero po złożeniu przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty powód przytoczył okoliczności mające uzasadniać odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego na podstawie pkt 55 Regulaminu, który stanowi, że użytkownik ponosi odpowiedzialność m.in. za ewentualne uszkodzenia pojazdu zaistniałe z jego winy. W odpowiedzi na sprzeciw powód podniósł mianowicie, że będąc w stanie nietrzeźwości pozwany nie panował właściwie nad pojazdem, poruszał się

z prędkością ok. 130 km/h i uciekał przed Policją, a już przez to pojazd był narażony na uszkodzenie, co więcej, pozwany zjechał z utwardzonej drogi na krawężnik i trawnik, a zatem stwierdzone uszkodzenia były bezpośrednim skutkiem jazdy pozwanego (k.52-53). Z kolei do pisma procesowego z 9.11.2020r., złożonego już po wydaniu opinii biegłego z dziedziny techniki pojazdów samochodowych, powód dołączył m.in. raport telemetryczny i raport odczytów dla wynajmowanego pojazdu, twierdząc, że materiał ten dowodzi nieprawidłowości w użytkowaniu pojazdu przez pozwanego skutkujących uszkodzeniami, które zostały następnie stwierdzone w serwisie i opisane w fakturze dokumentującej koszty naprawy (k.243).

Sąd Rejonowy nie poczynił ustaleń zgodnych z twierdzeniami powoda.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany prowadził pojazd znajdując się w stanie nietrzeźwości i znacznie przekraczając dozwoloną prędkość (zbliżał się okresowo do 110 km/h w terenie zabudowanym), a w pojeździe aktywowały się systemy bezpieczeństwa ABS i ESP, co wskazuje, że pojazd gwałtownie hamował i wpadał w poślizgi. Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że po wydaniu pojazdu pracownikom powoda został on przewieziony do serwisu, gdzie dokonano wymiany osi pojazdu oraz że uszkodzenia osi pojazdu powstają w wyniku mechanicznego uderzenia, np. w wysoki krawężnik bądź też inny pojazd, nie powstają natomiast w wyniku zużycia się części wskutek normalnej eksploatacji pojazdu.

Przedstawione ustalenia faktyczne nie były podważane w apelacji, natomiast zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. powód wiązał z nieprzyjęciem za udowodnione – pomimo istnienia ku temu podstaw – że do uszkodzenia osi pojazdu doszło w trakcie i wskutek korzystania z niego przez pozwanego. Zgłaszając ten zarzut powód nie wskazał jednak, które dowody zostały przez Sąd Rejonowy ocenione wadliwie, nie wyjaśnił, na czym polegały błędy Sądu w tym zakresie oraz jaki konkretnie materiał świadczy o zaistnieniu przytoczanych przez niego w trakcie procesu faktów.

W pkt 1. ppkt a) apelacji powód zbiorczo wymienił wszystkie zaofiarowane przez niego dowody bez próby choćby uzasadnienia, z których z nich (i dlaczego) wynika, że to pozwany doprowadził do uszkodzenia zawieszenia pojazdu.

W ppkt 1. pkkt c) apelacji powód odwołał się do opinii biegłego, który stwierdził, że uszkodzenia osi pojazdu powstają w wyniku mechanicznego uderzenia, np. w wysoki krawężnik bądź też inny pojazd, nie powstają natomiast w wyniku zużycia się części wskutek normalnej eksploatacji pojazdu. Takie wnioski sformułowane przez biegłego (przyjęte zresztą przez Sąd Rejonowy) nie świadczą jednak – wbrew stanowisku apelacji – że do uszkodzenia przedmiotu najmu doszło w czasie używania go przez pozwanego, skoro nie zostało przecież ustalone, aby pozwany uderzył w wysoki krawężnik czy też w inny pojazd. Co istotne, biegły nie miał okazji zapoznać się z materiałem w postaci raportu telemetrycznego i raportu odczytów dla wynajmowanego pojazdu, któremu istotną wartość dowodową przypisano w uzasadnieniu apelacji, gdyż dokumenty te powód przedstawił już po sporządzeniu opinii. Nie jest wykluczone, że ich analiza przez biegłego – w razie przedłożenia w odpowiednim czasie – mogłaby wpłynąć na treść wniosków opinii, natomiast z przyczyn leżących po stronie powoda nie zostało to wykonane. Jest to zaś niewątpliwie dokumentacja o charakterze specjalistycznym.

W ppkt 1. pkkt d) apelacji powód wskazał z kolei na „wyjaśnienia pozwanego”, z tym że jeśli powód miał na myśli przesłuchanie pozwanego w charakterze strony na rozprawie 23.12.2020r., to pozwany nie stwierdził wówczas, że „zauważył problemy z prowadzeniem pojazdu”. Pozwany stanowczo zeznał, że w trakcie przejazdu nie zdarzyło mu się najechać na żadną dziurę w drodze czy krawężnik (00:04:00), podczas zawracania pojazdu nie trafił na miejsca, gdzie auto można uszkodzić – krawężnik czy studzienkę (00:04:40), również na stacji benzynowej nie było okazji, aby uszkodzić pojazd, co miał okazję widzieć podczas oględzin z biegłym (00:13:00).

Z powołaniem na pkt 29 Regulaminu, z którego wynika dla użytkownika pojazdu obowiązek – przed przystąpieniem do korzystania z niego – oceny stanu pojazdu, powód w apelacji wywodzi, że skoro pozwany rozpoczął i kontynuował jazdę, to znaczy że przedmiotowy pojazd został mu wydany bez żadnych uszkodzeń i do uszkodzenia przedmiotu najmu mogło dojść wyłącznie podczas najmu wykonywanego przez pozwanego. Należy jednak zwrócić uwagę, że według opinii biegłego osoba, która na co dzień nie prowadzi samochodu i nie posiada specjalistycznej wiedzy w zakresie naprawy pojazdów mechanicznych, prawdopodobnie nie byłaby w stanie na podstawie przejazdu samochodem

zweryfikować, że doszło w nim do uszkodzeń objętych sporem oraz że jedynie znaczne uszkodzenie osi winno być odczuwalne przez kierowcę. Zakładając więc – za powodem – że pozwany dokonał oceny stanu pojazdu, nie można przyjąć, że pojazd w chwili przestąpienia do korzystania z niego z pewnością nie miał uszkodzonego zawieszenia. Jak słusznie zwrócił uwagę Sąd Rejonowy, uszkodzenie osi mogło już bowiem wówczas występować, lecz było na tyle nieznaczne, że pozwany go nie dostrzegł i nie odczuł.

Apelacja nie zawierała w rezultacie argumentów mogących doprowadzić do podważenia oceny dowodów dokonanej przez Sąd Rejonowy. Sąd ten odniósł się do całości zebranego materiału i przyjął, że wprawdzie pozwany prowadził auto w sposób brawurowy i lekkomyślny, naruszając przepisy o ruchu drogowym, natomiast sam ten fakt nie musiał skutkować uszkodzeniem osi pojazdu. Do takiego uszkodzenia dochodzi w wyniku mechanicznego uderzenia, natomiast ani osobowe źródła dowodowe, ani dokumenty, ani też opinia biegłego nie wskazują – według Sądu – by do takiego uderzenia doszło w czasie najmu pozwanego.

Podsumowując, nie została wykazana przez powoda podstawowa przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, a mianowicie nienależyte wykonanie przez niego umowy najmu polegające na doprowadzeniu do uszkodzenia zawieszenia pojazdu w trakcie korzystania z niego i zwrocie przedmiotu najmu powodowi w stanie pogorszonym. Powództwo zostało zatem słusznie oddalone zaskarżonym wyrokiem.

W tym stanie rzeczy i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną, zaś o kosztach procesu w instancji odwoławczej orzekł zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., obciążając nimi powoda jako stronę przegrywającą. Na tym etapie sprawy pozwany poniósł koszty zastępstwa procesowego – wynagrodzenie pełnomocnika, którego wysokość ustalono na kwotę 900,-zł (§ 15 ust. 1 i 2 w zw. z § 2 pkt 4 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokacie, Dz.U. 2015/1800 ze zm.). Koszty te powód winien zwrócić pozwanemu.

/-/ Joanna Andrzejak-Kruk